

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Marta Sawińska

Protokolant: Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2022 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy (...) spółka z o.o. w Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

przy udziale : R. B.

o wysokość podstawy wymiaru składek

na skutek zażalenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 21 września 2022r. sygn. akt VIII U 2146/19

postanawia:

- 1. zmienić zaskarżone postanowienie i podjąć postępowanie zawieszony postanowieniem z dnia 9 lutego 2022r.,**
- 2. zasądzić od (...) sp. z o.o. w Ł. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kwotę 1800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.**

		sędzia Marta Sawińska
--	--	-----------------------

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 lutego 2022 r. (sprostowanym 21 lutego 2022r.), wydanym w sprawie VIII U 2146/19, Sąd Okręgowy w Poznaniu na podstawie art. 174 § 1 pkt 2 k.p.c. zawiesił z urzędu postępowanie sądowe w sprawie z odwołania (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. z dnia 10 czerwca 2019 r., nr (...).

W uzasadnieniu postanowienia Sąd I instancji wskazał, że w niniejszej sprawie istnieją podstawy do zawieszenia postępowania zgodnie z art. 174 § 1 pkt 2 k.p.c., ponieważ po stronie odwołującej brak osób upoważnionych do jej reprezentowania, co uniemożliwia jej działanie.

Sąd Okręgowy podkreślił, że uzyskał informację o tym, że od stycznia 2022 r. w składzie spółki (...) są braki uniemożliwiające działania tejsze spółce. Nie powołano też na podstawie art. 69 § 1 lub art. 42 § 1 k.c. kuratora do reprezentowania spółki.

W dniu 8 marca 2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. złożył wniosek o podjęcie zawieszono postępowania wskazując, że jak wynika z wpisu do KRS odwołującej się spółki od dnia 22 marca 2022 r. spółka posiada prokurenta umocowanego z mocy prawa do czynności sądowych i pozasądowych.

Postanowieniem z dnia 21 września 2022 r. wydanym w sprawie VIII U 2146/19, Sąd Okręgowy w Poznaniu odmówił podjęcia zawieszono postępowania.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał, że w świetle aktualnego wpisu w KRS nie budzi wątpliwości, że odwołująca spółka ma ustanowiono prokurenta samoistnego. W myśl art.109¹ § 1 k.c. prokura jest pełnomocnictwem udzielonym przez przedsiębiorcę podlegającego obowiązkowi wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, które obejmuje umocowanie do czynności sądowych i pozasądowych, jakie są związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa. Przy czym nie można ograniczyć prokury ze skutkiem wobec osób trzecich, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej (art.109¹ § 2 k.c.). Prokura może być udzielona kilku osobom łącznie (prokura łączna) lub oddzielnie-samoistna (art.109⁴ § 1 k.c.). Utrata przez przedsiębiorcę zdolności do czynności prawnych nie powoduje wygaśnięcia prokury (art.109⁷ § 4 k.c.).

Na tle art. 109⁷ § 4 k.c. pojawiły się w orzecznictwie dwa przeciwstawne poglądy co do wpływu powołania prokurenta samoistnego na toczące się postępowania w przypadku, jeżeli w składzie organów jednostki organizacyjnej będącej stroną zachodzą braki uniemożliwiające jej działanie.

Sąd Okręgowy podkreślił, że w sądownictwie administracyjnym prezentowany jest pogląd, że skoro prokura samoistna jest pełnomocnictwem udzielonym przez przedsiębiorcę, które obejmuje umocowanie do czynności sądowych i pozasądowych, jakie są związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa i skoro utrata przez przedsiębiorcę zdolności do czynności prawnych nie powoduje wygaśnięcia prokury, to powołanie prokurenta samoistnego mimo braków w organach spółki z o.o. umożliwia prowadzenia postępowania, gdyż spółka może być reprezentowana przez prokurenta.

W sądownictwie powszechnym Sąd Okręgowy w Bydgoszczy – Sąd Gospodarczy i postanowieniu z 19 grudnia 2019 r. w sprawie VIII Gz 218/19 i Sąd Okręgowy w Toruniu – Sąd Gospodarczy i postanowieniu z 5 lipca 2019 roku w sprawie VI Gz 156/10 zaprezentowały pogląd, iż posiadanie przez spółkę z o.o. prokurenta samoistnego, jeżeli w składzie organów jednostki organizacyjnej będącej stroną zachodzą braki uniemożliwiające jej działanie, nie daje podstaw do prowadzenia postępowania sądowego, gdyż prokurent samoistny nie jest organem w rozumieniu art. 174 § 1 pkt 2 k.p.c. oraz w rozumieniu przepisów k.s.h.

Sąd Okręgowy podzielił to drugie zapatrywanie uznając, że prokurent samoistny nie jest organem w rozumieniu k.s.h., lecz tylko pełnomocnikiem, który jest umocowany do czynności sądowych i pozasądowych, jakie są związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa (art. 109¹ § 1 k.c.). Zakres jego pełnomocnictwa oraz fakt, iż utrata przez przedsiębiorcę zdolności do czynności prawnych nie powoduje wygaśnięcia prokury nie sanują sytuacji procesowej jednostki organizacyjnej, w której organach zachodzą braki uniemożliwiające jej działanie. Sąd Okręgowy podniósł, że z założenia racjonalności ustawodawcy przyjąć należy, iż gdyby ustawodawca chciał wprowadzić kolejny wyjątek od zasady zawieszenia z urzędu postępowania w przypadku posiadania prokurenta samoistnego przez jednostkę organizacyjną, to wprowadziłby go wprost do przepisu art. 174 § 1 pkt 2 k.p.c., tak, jak to uczynił z innymi wyjątkami.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na to, iż przy odmiennym rozumowaniu można by przyjąć, że możliwym jest prowadzenie postępowania w przypadku posiadania pełnomocnika procesowego przez stronę w której organach zachodzą braki uniemożliwiające jej działanie, gdyż stosownie do treści art. 96 k.p.c. w razie śmierci strony albo utraty przez nią zdolności sądowej pełnomocnictwo wygasa, czyli a contrario pełnomocnictwo procesowe nie wygasa w przypadku

utrąty przez stronę zdolności tylko do czynności procesowych. Przy czym oczywistym jest, iż braki w składzie organów jednostki organizacyjnej, będącej stroną, uniemożliwiające działanie, skutkują zawieszeniem postępowania, bez względu na posiadanie czy nieposiadanie pełnomocnika procesowego, nawet profesjonalnego.

Zdaniem Sądu Okręgowego, z treści art. 174 § 1 pkt 2 k.p.c. wynika zatem, iż braki w składzie organów jednostki organizacyjnej, będącej stroną, uniemożliwiające działanie, skutkują zawieszeniem postępowania, nawet w przypadku posiadania prokurenta samoistnego.

W tych okolicznościach pod rozważę pełnomocnika organu rentowego Sąd Okręgowy poddał możliwość złożenia wniosku w trybie art. 69 k.p.c.

Zażalenie na postanowienie z dnia 28 października 2022r., w całości, wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., zarzucając naruszenie art. 174 §1 pkt 2 k.p.c. poprzez jego zastosowanie oraz art. 109¹ i art. 109⁷ § 4 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, iż w sytuacji odwoływanej (...) sp. z o.o. zachodzą braki w składzie zarządu uzasadniające odmowę podjęcia zawieszzonego postępowania.

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez podjęcie zawieszzonego postępowania i zasądzenie od odwoływanej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne i skutkuje zmianą zaskarżonego postanowienia poprzez podjęcie zawieszzonego postępowania.

Zgodzić się z Sądem Okręgowym należy, iż przesłanka zawieszenia postępowania z urzędu na podstawie art. 174 § 1 pkt 2 k.p.c. staje się aktualna, jeżeli w składzie organów jednostki organizacyjnej będącej stroną zachodzą braki uniemożliwiające jej działanie (chyba że ustanowiono kuratora na podstawie art. 69 § 1 lub art. 42 § 1 k.c.).

Bezsporne jest, że w spółce (...) powołany został prokurent, który jest uprawniony do samodzielnej reprezentacji spółki. Z aktualnego odpisu KRS wynika, że od dnia 22 marca 2022 r. prokurentem w spółce jest K. B..

Sporna w niniejszej sprawie kwestia sprowadzała się do oceny, czy brak zarządu w odwoływanej się spółce z o. o. w sytuacji ustanowienia prokurenta samoistnego, stanowi brak uniemożliwiający działanie tej spółki.

Zgodnie z art. 109¹ § 1 k.c. prokura jest pełnomocnictwem udzielonym przez przedsiębiorcę podlegającego obowiązkowi wpisu do rejestru przedsiębiorców, które obejmuje umocowanie do czynności sądowych i pozasądowych, jakie są związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa.

W myśl zaś art. 109⁷ § 2 k.c. prokura wygasa wskutek wykreślenia przedsiębiorcy z rejestru, a także ogłoszenia upadłości, otwarcia likwidacji oraz przekształcenia przedsiębiorcy. Prokura wygasa ze śmiercią prokurenta (§ 3). Śmierć przedsiębiorcy ani utrata przez niego zdolności do czynności prawnych nie powoduje wygaśnięcia prokury (§ 4). Powołany przepis wskazuje wprost pięć przypadków wygaśnięcia prokury oraz dwa stany faktyczne, gdy prokura nie wygasa. Jest to śmierć przedsiębiorcy i utrata przez niego zdolności do czynności prawnych. Tak więc, utrata przez spółkę zarządu nie powoduje wygaśnięcia prokury. Prokurent jest bowiem z mocy ustawy uprawniony do reprezentowania spółki w sprawach sądowych i pozasądowych, jakie są związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa.

Potwierdzeniem przedstawionego rozumowania jest orzeczenie NSA z dnia 17 maja 2016 r., sygn. akt II OZ 475/16, w którym Sąd stwierdził, że skoro spółka umocowała do działania w swoim imieniu prokurenta samoistnego, który jest uprawniony do jednoosobowego działania, a umocowanie to nie wygasa wskutek odwołania całego zarządu (art. 109⁷ k.c.), to nie zachodzą w składzie jednostki organizacyjnej - w rozpoznawanym przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością - braki uniemożliwiające jej działanie, o których mowa w art. 124 § 1 pkt 2 p.p.s.a. Spółka ma, bowiem umocowane „osoby uprawnione do działania w jej imieniu” (art. 28 § 1 p.p.s.a.).

Podobne zapatrywania przedstawił też WSA w Białymstoku w wyroku z dnia 14 maja 2014 r., sygn. akt I SA/Bk 636/13. Skonstatował w nim, że prokura nie wygasa w sytuacji, gdy zachodzą braki w obsadzie organu spółki. Rozwiązanie to ma na celu zapobiegnięcie w takich sytuacjach utrudnieniom w dalszym funkcjonowaniu przedsiębiorstwa.

Także, Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 16 czerwca 2016 r., sygn. akt V CZ 26/16, uznał, że prokura nie wygasa wskutek utraty zarządu przez Spółkę z o.o., jedynego komplementariusza spółki komandytowej. Okoliczność ta nie należy do przyczyn wygaśnięcia prokury. Artykuł 109⁷ § 4 k.c. stanowi, że śmierć przedsiębiorcy ani utrata przez niego zdolności do czynności prawnych nie powoduje wygaśnięcia prokury. Celem tego rozwiązania jest przeciwdziałanie utrudnieniom w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa. W odniesieniu do osoby prawnej za odpowiednik utraty zdolności do czynności prawnych, o której mowa w tym przepisie, można uznać utratę organu reprezentującego osobę prawną lub braki w jego składzie. Również więc utrata lub braki w składzie organu reprezentującego osobę prawną nie mogą zgodnie z 109⁷ § 4 k.c. powodować wygaśnięcia prokury.

Dodać do powyższego należy, że aprobata odmiennego poglądu godziłaby w sens pozostawienia w mocy prokury, mimo braku organu działającego za osobę prawną.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zaakcentować również trzeba, że treść art. 124 § 1 pkt 2 ustawy prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi odpowiada treści art. 174 § 1 pkt 2 k.p.c., a mianowicie stanowi, że sąd zawiesza postępowanie urzędu jeżeli w składzie organów jednostki organizacyjnej będącej stroną zachodzą braki uniemożliwiające jej działanie.

Reasumując - Sąd Apelacyjny dzieląc zaprezentowane wyżej poglądy judykatury uznał, że nieposiadanie zarządu przez odwołującą się spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w sytuacji, gdy spółka ta posiada prokurenta samoistnego uprawnionego do jej reprezentacji, nie jest podstawą do obligatoryjnego zawieszenia postępowania.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny - na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 3 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie z dnia 9 czerwca 2022 r. i podjął zawieszono postępowanie, uznając że możliwe jest dalsze procedowanie w sprawie przed Sądem Okręgowym.

O kosztach postępowania zażaleniowego Sąd Apelacyjny orzekł zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, zasądzając od (...) sp. z o.o. w Ł. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. kwotę 1800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym (punkt 2 postanowienia).

sędzia Marta Sawińska